

Svanemærkning af
Kemiske byggeprodukter

Høringsdokument

19. december 2007

Nordisk Miljømærkning

Nordisk Ministerråd besluttede i 1989 at indføre en frivillig officiel miljømærkning, Svanemærket. Nedenstående organisationer/virksomheder anvender Svanemærkningen efter opgave fra det respektive lands regering.

For yderligere oplysninger se hjemmesiderne:

Finland:

SFS-Miljømerkning
Pb 116
FI-00241 HELSINGFORS
Tel: +358 9 1499 331
Fax: +358 9 1499 3320
www.ecolabel.fi
joutsen@sfs.fi

Danmark:

Miljømerkning Danmark
Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Tel: +45 72 300 450
Fax: +45 72 300 451
www.ecolabel.dk
info@ecolabel.dk

Norge:

Miljømerkning
Tordenskiolds gate 6 B
NO-0160 OSLO
Tel: +47 24 14 46 00
Fax: +47 24 14 46 01
www.ecolabel.no
info@ecolabel.no

Island:

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVÍK
Tel: +354 591 20 00
Fax: +354 591 20 20
www.svanurinn.is
audurj@ust.is

Sverige:

SIS Miljömärkning AB
SE-118 80 STOCKHOLM
Tel: +46 8 55 55 24 00
Fax: +46 8 55 55 24 01
www.svanen.nu
svanen@ecolabel.se

Dette dokument må kun kopieres i sin helhed og uden nogen form for ændring.

Citater fra dokumentet kan benyttes hvis kilden, som er Nordisk Miljømærkning, oplyses.

Indhold

Hvad er et Svanemærket kemisk byggeprodukt?.....	1
Hvorfor vælge Svanemærket?	1
Hvad kan Svanemærkes?.....	2
Hvordan ansøger man?.....	2
1 Generelle Miljøkrav	4
2 Lim.....	9
3 Fugemasse.....	10
4 Spartel	11
5 Udendørs maling og lak	11
6 Krav til emballage, etiket, forbrugeroplysning og retursystemer	14
7 Kvalitetsstyring og myndighedskrav	15
Markedsføring	16
Miljømærkets udformning	17
Efterkontrol	17
Hvor længe er licensen gældende?	17
Kommende kriterier	18

Bilag

1	Erklæring udfyldt og underskrevet af producenten af det kemiske byggeprodukt
2	Erklæring udfyldt og underskrevet af råvareproducent
3	Markedsføring af svanemærkede kemiske byggeprodukter

Hvad er et Svanemærket kemisk byggeprodukt?

Svanemærket er et officielt miljømærke med absolutte krav indenfor miljø, sundhed og kvalitet. Et Svanemærket kemisk byggeprodukt hører til blandt de mindst miljøbelastende inden for sin gruppe og Svanemærket viser, at produktet opfylder strenge miljøkrav.

Kravene som stilles er baseret på en livscyklusbetragtning af produktet og der er stillet krav til råvarer, produktion, brug, funktion og affald. For kemiske byggeprodukter opnås mindre miljø- og sundhedsbelastning via begrænset brug af miljø- og sundhedsfarlige kemikalier, mindre udslip til luft og vand.

Hvorfor vælge Svanemærket?

- Licenshaveren kan vælge at bruge Svanemærket som varemærke i sin markedsføring. Svanemærket er et meget kendt og respekteret varemærke i de nordiske lande.
- Svanemærket er en omkostningseffektiv og enkel måde at kommunikere sit miljøarbejde og sin miljøansvarlighed overfor kunder og leverandører.
- Reduktion i miljøpåvirkninger medfører ofte reduktion i udgifter, fx ved at spare på energiforbruget og reducere mængden af emballage og affald.
- Miljøvenlige løsninger kan forberede producenten af kemiske byggeprodukter til fremtidig lovgivning på miljøområdet.
- Miljøaspekter er komplekse. Det kan tage lang tid og mange ressourcer at opnå en forståelse for et specifikt miljøområde. Svanemærkning kan ses som en hjælp til dette arbejde, da producenter, gennem kriteriernes miljøkrav, kan få inspiration til, hvordan de kan bidrage til en udvikling mod et bæredygtigt samfund.
- Svanemærket dækker ikke kun miljø- og sundhedsaspekter, men har også krav til kvalitet, fordi miljø og kvalitet ofte hænger sammen. Det betyder, at Svanemærket også kan ses som et kvalitetsstempel.

Hvad kan Svanemærkes?

Kemiske byggeprodukter omfatter flydende eller uhærdede produkter til brug ved byggearbejde både indendørs og udendørs, samt til forskellige underlag. Produktgruppen omfatter foreløbig følgende produkter til både private og professionelle brugere:

- Lim
- Fugemasse
- Spartel
- Udendørs maling og lak

Lim til industriel anvendelse til andet end byggearbejde som f.eks. møbelproduktion eller fremstilling af byggeplader er ikke inkluderet i produktgruppen.

Relevante flydende eller uhærdede produkter, udover de som er nævnt, og som kan benævnes som kemiske byggeprodukter, kan senere inkluderes i dette kriteriedokument. Det er Nordisk miljømærkning, der afgør, om nye produkter kan inkluderes i produktgruppen. Kontakt Nordisk Miljømærkning for forespørgsel om udvidelse af produktgruppen med andre kemiske byggeprodukter, som ikke er omfattet af egne kriterier for Svanemærkning. Der forefindes kriterier for Svanemærkning af ”Lim” og ”Indendørs maling og lak”.

Faste byggeprodukter som isoleringsmaterialer og plastprodukter, ren beton og så videre kan ikke Svanemærkes efter disse kriterier. For faste byggeprodukter forefindes kriterier for Svanemærkning af eksempelvis huse, vinduer og yderdøre, gulve, møbler og inventar (som inkluderer indendørs døre og trapper), bygningsplader, holdbart træ etc.

Hvordan ansøger man?

Både producenter, importører, grossister og forhandlere kan søge om licens.

For at et produkt kan blive Svanemærket, skal samtlige generelle krav samt relevante produktspecifikke krav være opfyldt. Hvert krav er markeret med bogstavet O og et nummer.

Al information som fremsendes til Nordisk Miljømærkning bliver behandlet fortroligt. Underleverandører kan indsende dokumentation direkte til Nordisk Miljømærkning, hvor oplysningerne også vil blive behandlet fortroligt for ansøger.

Symboler i teksten

For hvert krav er det beskrevet, hvordan kravet skal dokumenteres. Der findes også forskellige symboler, der anvendes for at lette arbejdet. Symbolerne:

- Fortæller, hvad man skal sende ind som dokumentation.
- Betyder, at Nordisk Miljømærkning kontrollerer dette krav ved kontrolbesøg.
- Betyder, at rutiner for virksomhedens miljø- og kvalitetssikring skal indsendes.

Ansøgning

Ansøgningen skal sendes til Nordisk Miljømærkning i det land, hvor de kemiske byggeprodukter bliver produceret, eller hvor de skal sælges. Adresser er angivet på side 2. Ansøgningsdokumenterne består af et ansøgningskema og dokumentation, som viser, at kravene i kriteriedokumentet efterleves.

Mere information og assistance kan modtages ved henvendelse til Nordisk Miljømærkning. Besøg hjemmesiden for det nationale organ, der varetager miljømærkningen. Adresser er angivet på side 2.

Salg i andre nordiske lande

Registrering af licens i et andet nordisk land giver mulighed for, at licenshaveren anvender Svanemærket på et større marked. Følgende skal ved registrering sendes til Nordisk Miljømærkning:

- Ansøgningskema for registrering af produkt
- Kopi af licensbevis
- Etiket/Informationstekst til forbrugeren på landets eget sprog.
- Dokumentation, som viser, at nationale regler, love og eventuelle brancheaftaler om retursystemer for emballage følges.

Registrering er gratis, men et årligt brugergebyr skal betales i overensstemmelse med de nationale regler.

Kontrol på stedet

I forbindelse med tildeling af licens, kontrollerer Nordisk Miljømærkning på stedet, at kravene opfyldes. Ved kontrollen skal man kunne fremvise materiale for beregninger, originale kopier af fremsendte certifikater, testresultater, indkøbsstatistik og lignende, som støtter, at kravene opfyldes.

Omkostninger

Et ansøgningsgebyr betales, når virksomheden søger licens. Derudover betales en årsafgift baseret på virksomhedens omsætning af Svanemærkede kemiske byggeprodukter.

Forespørgsler

Kontakt venligst Nordisk Miljømærkning, hvis du har spørgsmål eller ønsker yderligere information. Se adresser på side 2.

1 Generelle Miljøkrav

Kravene i kapitel 1 gælder samtlige indgående stoffer med mindre andet er nævnt. Som indgående stof regnes alle stoffer i produktet, også tilsatte additiver (f.eks. konservering eller stabilisator) i ingredienserne, men ikke forureninger fra råvareproduktionen. Som forureninger regnes rester fra råvareproduktionen, der indgår i det færdige produkt i koncentrationer under 100 ppm (0,01 vægt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, der er tilsat en råvare eller produktet bevidst og med et formål, uanset mængde.

Bemærk, at produktet til enhver tid skal opfylde alle obligatoriske krav – en undtagelse nævnt i et specifikt krav er derfor ikke en generel undtagelse fra de øvrige obligatoriske krav.

01 Information om produkt

Beskriv produktet og hvordan det opfylder definitionen af, hvad som kan Svanemærkes. Er produktet en del af et system, der tilsammen sikrer systemets funktion, så skal hele systemet kunne Svanemærkes og ikke kun dele af det.

Beskriv produktets formulering. Dette skal omfatte en fuldstændig recept med angivelse alle indgående stoffer. Beskrivelsen skal indeholde oversigt over indgående stoffers handelsnavn, kemisk navn, funktion, kogepunkt (for indgående organiske stoffer), indhold i vægtprocent (både med og uden opløsningsmiddel (f.eks. vand)) og CAS-nummer for alle indgående stoffer i produktet.

- Beskrivelse af produkt i henhold til definition af hvad som kan Svanemærkes.
- Beskrivelse af produktets formulering i henhold til ovenstående. Det vil sige fuldstændig recept hvor alle indgående stoffer deklareres entydigt med handelsnavn, kemisk navn, funktion, kogepunkt (for indgående organiske stoffer), indhold i vægtprocent (både med og uden opløsningsmiddel (f.eks. vand)) og CAS-nummer for alle indgående stoffer i produktet.
- Sikkerhedsdatablad/produktblad iht. direktiv 2001/58/EF for hvert produkt.
- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.

O2 Klassificering af produkt

Produktet må ikke klassificeres / mærkes som angivet i tabellen nedenfor.

Fareklasse	Tilhørende faresymbol og R-sætninger
Miljøfarlig	N med R50, R50/53 eller R51/53. Og R52, R53 eller R52/53 uden N
Meget giftigt	Tx
Giftigt	T
Sundhedsskadelig	Xn
Ætsende	C
Sensibiliserende	Xn med R42 eller Xi med R43, og produktet må ikke indeholde indgående stoffer i mængder, der resulter i mærkningen "Indeholder (navnet på det sensibiliserende stof). Kan udløse allergisk reaktion"
Kræftfremkaldende	Carc
Mutagen	Mut
Reproduktionsskadelig	Rep
Eksplodiv	E
Brandnærende	O
Yderst brandfarlig	Fx (F+ i Norge)

R50: Meget giftig for vandlevende organismer, R50/53: Meget giftig for organismer, der lever i vand; kan forårsage uønskede langtidsvirkninger i vandmiljøet, R51/53: Giftig for organismer, der lever i vand; kan forårsage uønskede langtidsvirkninger i vandmiljøet, R52: Skadelig for organismer, der lever i vand, R53: Kan forårsage uønskede langtidsvirkninger i vandmiljøet, R52/53: Skadelig for vandlevende organismer; kan forårsage uønskede langtidsvirkninger i vandmiljøet, R42: Kan give overfølsomhed ved indånding, R43: kan give overfølsomhed ved kontakt med huden.

Klassificeringen gælder i henhold til Stofdirektiv 67/548/EØF og Præparatdirektiv 1999/45/EF med senere ændringer og tilpasninger.

Vær opmærksom på, at det er producenten, der er ansvarlig for korrekt klassificering.

- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Sikkerhedsdatablad/produktblad iht. direktiv 2001/58/EF for hvert produkt.

O3 Klassificering af indgående kemiske stoffer

Produktet må ikke indeholde kemiske stoffer, som er eller som kan fraspalte stoffer, der er klassificeret kræftfremkaldende (Carc), mutagene (Mut) eller reproduktionstoksiske (Rep). Undtaget fra dette krav er formaldehyd, hvor særlige krav er angivet i O7.

Indgående kemiske stoffer som er klassificeret:

N R50/53 må højst indgå med 0,1 vægt %

N R51/53 må højst indgå med 1,0 vægt %

N R50, R52/53, R52 og/eller R53 må hver især højst indgå med 2,0 vægt %.

Summen af kemiske stoffer, som er klassificeret N R50/53, N R51/53, N R50, R52/53, R52 eller R53, må højst indgå med 4,0 vægt %.

Bemærk at produktet til enhver tid skal opfylde øvrige obligatoriske krav.

Klassificeringen gælder i henhold til Stofdirektiv 67/548/EØF og Præparatdirektiv 1999/45/EF med senere ændringer og tilpasninger.

- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.
- Beregning som tydeligt viser, at kravet opfyldes.

O4 Indgående kemiske stoffers risikosætninger

Ingen indgående kemiske stoffer må være tildelt de følgende risikosætninger eller kombinationer heraf: R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R42, R48, R49, R68.

Undtaget fra dette krav er konserveringsmidler, som anvendes til konservering af produktet, som samlet indgår med mindre end 1000 ppm (0,1 vægt %, 1000 mg/kg) samt organiske tinforbindelser (se O5), som er tildelt risikosætningerne R23, R24, R25, R26, R27, R28, R39, R48 eller kombinationer deraf.

R23: Giftig ved indånding, R24: Giftig ved hudkontakt, R25: Giftig ved indtagelse, R26: Meget giftig ved indånding, R27: Meget giftig ved hudkontakt, R28: Meget giftig ved indtagelse, R33: Kan ophobes i kroppen efter gentagen brug, R39: Fare for varig alvorlig skade på helbred, R42: Kan give overfølsomhed ved indånding, R48: Alvorlig sundhedsfare ved længere tids påvirkning, R49: Kan fremkalde kræft ved indånding, R68: Mulighed for varig skade på helbred.

- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.

O5 Organiske tinforbindelser

Produktet må ikke indeholde organiske tinforbindelser.

Undtaget herfra er produktgruppen fugemasse, hvis produktet er et 1-komponent hærdende system. Da kan Tributyltin (TBT), dibutyltin (DBT), dioctyltin (DOT) og triphenyltin (TPT) anvendes som katalysatorer og kan samlet indgå med højst:

0,1 vægt % i siliconeprodukter og PUR-polymerer med silaner i stedet for isocyanater.

0,25 vægt % i MS-polymerer.

- Beregning som tydeligt viser at kravet opfyldes.
- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.

O6 Konserveringsmidler

Ingen konserveringsmidler, tilsat produkt eller råvare, må være bioakkumulerbare i henhold til OECD testmetode 107, 117 eller 305.

Indholdet af isothiazolinonforbindelser i produktet skal være under 15 ppm (0,0015 vægt %, 15 mg/kg).

Undtaget herfra er produkter i kategorien udendørsmaling og lak, hvor indholdet af isothiazolinonforbindelser i produktet ikke må overstige 1000 ppm. Bemærk dog, at indholdet af blandingen af 5-chlor-2-methyl-2H-isothiazol-3-on (CAS-nr. 26172-55-4) og 2-methyl-2H-isothiazol-3-on (CAS-nr. 2682-20-4) (3:1) skal være under 15 ppm (0,0015 vægt %, 15 mg/kg).

- Dokumentation for at ingen af de tilsatte konserveringsmidler er bioakkumulerbare jf. OECD testmetode 107, 117 eller 305.
- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.
- Beregning som tydeligt viser at kravet for Isothiazolinoner opfyldes.

07 Formaldehyd

Formaldehyd er tilladt som urenhed i nyproduceret polymer med en koncentration på højst 200 ppm (0,02 vægt %, 200 mg/kg) forudsat at indholdet af fri formaldehyd i det endelige produktet ikke overstiger 10 ppm (0,001 vægt %, 10 mg/kg).

Produkter, med undtagelse af produkter i kategorien udendørs maling og lak, må ikke aktivt tilsættes formaldehyd (CAS-nummer 50-00-0) eller formaldehydfraspaltende stoffer.

For produkter i kategorien udendørs maling og lak må indholdet af fri formaldehyd (fra formaldehyd eller fra formaldehydfraspaltende stoffer) i det endelige produkt ikke overstige 10 ppm (0,001 vægt %, 10 mg/kg)

- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.
- Beregning som tydeligt viser at kravet for formaldehyd opfyldes, eller angivelse mængderne (i givet fald) i produktet målt efter Merckoquant-metoden eller VdL-RL 03-metoden ("Koncentrationen af fri formaldehyd i emballagen fastsat med acetyl-acetone-metoden"), hvor den målte koncentration ikke må overstige 100 ppm. Der kan anvendes andre, ækvivalente tests.

08 Restmonomerer

Polymerer må højst indeholde 100 ppm restmonomer som er klassificeret meget giftig (Tx), giftig (T), sundhedsskadelige (Xn) eller miljøfarlige (N) i nyproduceret polymer.

Klassificeringen gælder i henhold til Stofdirektiv 67/548/EØF og Præparatdirektiv 1999/45/EF med senere ændringer og tilpasninger.

Bemærk at polymerer herudover er omfattet af alle obligatoriske krav.

- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.

09 Blødgørere - Phthalater

Ingen indgående phthalater må være klassificeret meget giftig (Tx), giftig (T), sundhedsskadelige (Xn) eller miljøfarlige (N).

Klassificeringen gælder i henhold til Stofdirektiv 67/548/EØF og Præparatdirektiv 1999/45/EF med senere ændringer og tilpasninger.

Ingen Phthalater må være optaget på EU's liste over 118 stoffer (med senere ændringer), der anses for at være hormonforstyrrende eller potentielt hormonforstyrrende.

Ingen Phthalater må være bioakkumulerbare i henhold til OECD testmetode 107, 117 eller 305.

Bemærk at phthlaterne/produktet til enhver tid skal opfylde øvrige obligatoriske krav..

- Dokumentation for at ingen af de tilsatte konserveringsmidler er bioakkumulerbare jf. OECD testmetode 107, 117 eller 305.
- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.

O10 Tungmetaller

Tungmetaller eller forbindelser heraf: kadmium, bly, krom VI, kviksølv, arsen, barium (med undtagelse af barium sulfat), selen og antimon må ikke indgå i produktet eller i de indgående kemiske stoffer. Det accepteres at indgående stoffer kan indeholde spor af disse stoffer, som stammer fra urenheder, spormængden af det enkelte tungmetal må ikke overstige 100 ppm (0,1 mg/kg, 0,01 vægt %).

- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.
- Beregning som tydeligt viser at kravet opfyldes, hvis urenheder forekommer.

O11 Titandioxid

Indeholder produktet mere end 3,0 vægt % titandioxid må udslip fra produktionen af titandioxid højst være som angivet herunder for henholdsvis sulfatprocessen og kloridprocessen.

Sulfatprocessen:

- SO_x regnet som SO₂: 7 kg/ton TiO₂
- Sulfat: 500 kg/ton TiO₂

Kloridprocessen:

- Ved anvendelse af naturlig malm: 120 kg/ton TiO₂
- Ved anvendelse af syntetisk malm: 210 kg/ton TiO₂
- Ved anvendelse af rutil malm: 415 kg/ton TiO₂

Anvendes mere end én type malm, gælder værdierne i forhold til mængden af de anvendte malmtyper.

- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.
- Indeholder produktet titandioxid indsendes beskrivelse og beregning fra titandioxidproducenten der tydeligt viser at kravet opfyldes.

O12 Indgående pulverformige stoffer

Pulverformige stoffer skal tilsættes i lukkede systemer, i opslæmmet form eller med en metode, der sikrer et støvfrit arbejdsmiljø.

- Beskrivelse af hvordan pulverformige stoffer håndteres under produktionsprocessen.

O13 Nanopartikler

Nanometaller, nanocarbonforbindelser og/eller nanofluorforbindelser må ikke aktivt tilsættes kemiske byggeprodukter, medmindre der foreligger dokumentation for at de ikke vil medføre miljø- og sundhedsproblemer.

Nanopartikler regnes her som mikroskopiske partikler hvor mindst en af dimensionerne er mindre end 100 nm. Nanometaller er for eksempel nanosølv, nanoguld og nanokobber.

- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.
- Dokumentation for anvendte nanopartikler, der tydeligt viser at kravet opfyldes.

O14 Øvrige krav til indgående kemiske stoffer

Produktet må ikke indeholde eller være tilsat råvarer der indeholder:

- APEO - Alkylfenoletoxilater og andre alkylfenolederivater (stoffer som afgiver alkylfenoler ved nedbrydning).
- Halogenerede organiske forbindelser
- Isocyanater
- Naphtha
- Bisfenol-A-forbindelser
- Parfume

- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.

2 Lim

O15 Flygtige organiske forbindelser (VOC)

Flygtige aromatiske forbindelser (VAH) må ikke aktivt tilsættes produktet, men kan indgå som rest eller forurening med højst 100 ppm (0,01 vægt %, 100 mg/kg).

Særlige lime, der er frostsikret til brug om vinteren, må højst indeholde 6,0 vægt % flygtige organiske forbindelser.

Øvrige lime, med undtagelse for tapetklister, må højst indeholde 1,0 vægt % flygtige organiske forbindelser.

Tapetklister må ikke indeholde flygtige organiske forbindelser.

Flygtige organiske forbindelser (VOC) defineres her, som flygtige organiske forbindelser med et begyndelseskogepunkt lavere end eller lig med 250 °C målt ved normaltryk på 101,3 kPa.

- Redegørelse for indhold af flygtige organiske forbindelser, herunder indholdet af flygtige aromatiske forbindelser og beregning som tydeligt viser, at kravet opfyldes.
- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.

016 Emissioner af total mængde flygtige organiske forbindelser (TVOC)

Hvis limen sælges i en emballage der er større end 125 ml må den højst tilladte emission efter 4 uger, af den totale mængde flygtige organiske forbindelser, være 0,2 mg/m²h omregnet til toluenækvivalenter.

- Redegørelse for emballagestørrelse.
- Testrapport efter CEN EN 13419, part 1-3 og analyseret med ISO DIS 16000-6.2 for produkter der sælges i en emballage der er større end 125 ml. Testlaboratoriet skal opfylde de almene krav i standarden DS/EN ISO/IEC 17025 eller være et officielt GLP-godkendt laboratorium.

017 Kvalitetskrav for lim

Lim skal testes i henhold standarderne angivet i tabellen nedenfor.

Type	Testmetode
Klæbestoffer til væg- og gulvbelægninger	EN 1372, EN 1373, EN 1902 eller tilsvarende metoder. Mindst et sammenligneligt referenceprodukt skal testes.
Klæbestoffer til keramiske fliser	EN 1324 eller tilsvarende metode - limen skal opfylde minimum krav i henhold til EN 12004.
Tapetklister	Sammenligningstest.
Trælim	EN 205:1997 eller tilsvarende metode. Mindst et sammenligneligt referenceprodukt skal testes.
Øvrig lim	Metoder som egner sig for disse produkter eller sammenligningstest.

- Testrapport der tydeligt viser at kravet opfyldes. Testlaboratoriet skal opfylde de almene krav i standarden DS/EN ISO/IEC 17025 eller være et officielt GLP-godkendt laboratorium.

3 Fugemasse

018 Flygtige organiske forbindelser (VOC)

Flygtige aromatiske forbindelser (VAH) må ikke aktivt tilsættes produktet, men kan indgå som rest eller forurening med højst 100 ppm (0,01 vægt %, 100 mg/kg).

Fugemasse må højst indeholde 3,0 vægt % flygtige organiske forbindelser.

Flygtige organiske forbindelser (VOC) defineres her, som flygtige organiske forbindelser med et begyndelseskogepunkt lavere end eller lig med 250 °C målt ved normaltryk på 101,3 kPa.

- Redegørelse for indhold af flygtige organiske forbindelser, herunder indholdet af flygtige aromatiske forbindelser og beregning som tydeligt viser, at kravet opfyldes.
- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.

O19 Kvalitetskrav for fugemasse

Fugemassen skal testes i henhold ISO 11600.

- Testrapport der tydeligt viser, at kravet opfyldes. Testlaboratoriet skal opfylde de almene krav i standarden DS/EN ISO/IEC 17025 eller være et officielt GLP-godkendt laboratorium.

4 Spartel

O20 Flygtige organiske forbindelser (VOC)

Flygtige aromatiske forbindelser (VAH) må ikke aktivt tilsættes produktet, men kan indgå som rest eller forurening med højst 100 ppm (0,01 vægt %, 100 mg/kg).

Spartel må højst indeholde 3,0 vægt % flygtige organiske forbindelser i den færdige blandede spartel.

Flygtige organiske forbindelser (VOC) defineres her, som flygtige organiske forbindelser med et begyndelseskogepunkt lavere end eller lig med 250 °C målt ved normaltryk på 101,3 kPa.

- Redegørelse for indhold af flygtige organiske forbindelser, herunder indholdet af flygtige aromatiske forbindelser og beregning som tydeligt viser, at kravet opfyldes.
- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.

O21 Kvalitetskrav for spartel

Producenten skal beskrive hvordan spartlen testes for at sikre ensartet og god kvalitet specielt med henblik på viskositet, vedhæftningsevne, fyldningsgrad, krympning, minimalt svind og holdbarhed.

Test af spartel til gipsplader udføres i henhold til EN standard 13963.

- Testrapport, der tydeligt viser, at kravet opfyldes. Testlaboratoriet skal opfylde de almene krav i standarden DS/EN ISO/IEC 17025 eller være et officielt GLP-godkendt laboratorium.

5 Udendørs maling og lak

Produktgruppen "Udendørs maling og lak" omfatter: udendørs dækkende og transparent maling, træbeskyttelse, lak og beslægtede produkter inklusiv grundere, murværksmaling og metalmaling.

Følgende produkter indgår ikke i produktgruppen: anti-korrosions grundere og efterbehandlingsprodukter, anti-foulingsmaling, træimprægneringsprodukter, maling til særlig industriel- og professionel brug, og ethvert produkt som hovedsageligt er udviklet til indendørs brug og markedsført som sådant.

O22 Flygtige organiske forbindelser (VOC)

Flygtige aromatiske forbindelser (VAH) må ikke aktivt tilsættes produktet, men kan indgå som rest eller forurening med højst 100 ppm (0,01 vægt %, 100 mg/kg).

Udendørs maling og lak må indeholde den i skemaet angivne mængde af flygtige organiske forbindelser.

Flygtige organiske forbindelser (VOC) defineres her, som flygtige organiske forbindelser med et begyndelseskogepunkt lavere end eller lig med 250 °C målt ved normaltryk på 101,3 kPa.

Produkt klassificering jf. 2004/42/EF	Højest tilladte mængde angivet i g/L (inkl. Vand)
Overfladebehandlingsmidler til mineralske flader udendørs	25
Maling til træværk og metalbeklædning indendørs/udendørs, inklusiv grunder	75
Lak og træbeskyttelse til bygningsdele indendørs/udendørs, herunder mat træbeskyttelse	75
Træbeskyttelse med minimal lagtykkelse indendørs/udendørs	75
Grundere (til udendørs)	15
Hæftegrundere (til udendørs)	15
Enkomponentspecialoverfladebehandlingsmidler	100
Tokomponentspecialoverfladebehandlingsmidler til for eksempel gulve	100

- Redegørelse for indhold af flygtige organiske forbindelser, herunder indholdet af flygtige aromatiske forbindelser, samt beregning som tydeligt viser at kravet opfyldes.
- Erklæring i henhold til bilag 1 fra producent.
- Erklæring i henhold til bilag 2 fra leverandør af hver råvare.

O23 Kvalitets krav for udendørsmaling og lak

Er produktet en del af et system, der tilsammen sikrer systemets funktion, så skal hele systemet kunne Svanemærkes og ikke kun dele af det. Hvis en olie, grundmaling og maling er tilpasset hinanden som et system, skal de for så vidt mulig testes i henhold til producentens anbefalinger.

For alle de i det følgende nævnte test gælder det, at testlaboratoriet skal opfylde de almene krav i standarden DS/EN ISO/IEC 17025 eller være et officielt GLP-godkendt laboratorium.

Vejrafprøvningstest: Produkter der indgår i produktgruppen udendørs maling og lak skal udsættes for en kunstig vejrafprøvningstest i et dertil indrettet apparat med fluorescerende UV lamper, vanddamp eller vand spray i henhold til de angivne test.

- Murværksmaling skal udsættes for test i 1000 timer (UVA 4t/60 °C + fugtighed 4t/50 °C) i henhold til ISO 11507: 2007:
- Metalmaling (inklusive lak) skal udsættes for test i 500 timer (UVA 4t/60 °C + fugtighed 4t/50 °C) i henhold til ISO 11507: 2007:

- Træmaling, træbeskyttelse og trælak skal udsættes for test i to uger i henhold til EN927-6.

Resultater der skal rapporteres for vejrafprøvningstesten er følgende:

- Afskalning (i henhold til ISO 4628-5:2003). Produktets afskalningsdensitet skal være 2 eller mindre og størrelsen skal være 2 eller mindre.
- Krakelering (i henhold til ISO 4628-4:2003). Produktets krakelering skal være 2 eller mindre og størrelsen skal være 3 eller mindre.
- Blister (i henhold til ISO 4628-2:2003). Produktets blisterdensitet skal være 3 eller mindre og størrelsen skal være 3 eller mindre.

Og hvor det er relevant skal følgende resultater rapporteres:

- Farveforskellen må ikke være større end $\Delta E^*=4$ i forhold til begyndelsesværdien (maling).
- Tab af glans må ikke være større end 30 % af begyndelsesværdien (lak). Glans skal måles ved brug af ISO 2813.
- Kridtning skal testes i henhold til EN ISO 4628-6:2007 for murværksmaling og metalmaling. Produktet skal mindst score 1,5 eller bedre, det vil sige 0,5 eller 1,0. I standarden er der referencer til illustrerede standarder.

Hvis et helt farvesystem miljømærkes, da skal alle toninger opfylde kravene, hvilket dokumenteres ved test af mindst 3 repræsentative produkter - mindst en hvid, en mellemfarve og en mørk farve testes for overholdelse af krav til kvalitet.

Testrapporter der tydeligt viser at krav opfyldes.

Vanddampspærmeabilitet: Hvis murværks- og/eller cementmalingen markedsføres som vanddampspærmeabel/åndbar eller lignende skal malingen klassificeres som Klasse II, det vil sige med medium vanddampspærmeabilitet, eller bedre i henhold til EN ISO 7783-2. Da der er mange muligheder for toning af farver, skal dette kriterium kun testes på basemalingen. Dette kriterium skal ikke anvendes til transparente grundere.

Testrapport der tydeligt viser at krav opfyldes.

Vandpermeabilitet: Hvis murværks- og/eller cementmalingen markedsføres som vandafvisende/vandskyende eller lignende skal malingen klassificeres som Klasse III, det vil sige med lav vandpermeabilitet i henhold til DIN EN 1062-3: 1999. Da der er mange muligheder for toning af farver, skal dette kriterium kun testes på basemalingen.

Testrapporter der tydeligt viser at krav opfyldes.

Begroning: Hvis produktet markedsføres som eksempelvis "modstår svampevækst" eller lignende, skal der udføres test, der dokumenterer dette. Et svanemærket produkt må ikke markedsføres som "modstår algevækst" eller lignende (disse betragtes som biocidprodukter).

Produkter til murværk skal score 2 (under 10 % svampedækning) eller bedre, som fastlagt i metode BS 3900:G6 eller tilsvarende.

Produkter til træ skal testes efter EN-927-3, ASTM C 1338 eller tilsvarende.

Hvis en tilsvarende metode anvendes, for eksempel PREN 15457, skal ansøger dokumentere, at testen svarer til den, der er stillet krav om i kriteriedokumentet.

Da der er mange muligheder for toning af farver, skal dette kriterium kun testes på basis malingen.

- Testrapporter der tydeligt viser at krav opfyldes.

6 Krav til emballage, etiket, forbrugeroplysning og retursystemer

O24 Emballage

Emballage skal kunne genlukkes, medmindre det kan dokumenteres, at produktet til enhver tid vil blive brugt på en gang.

Plastmaterialets type skal dokumenteres af producenten. Hverken etikette eller produktemballagen må indeholde halogeneret plast.

Metalemballage må ikke anvendes til mindre volumen end 1 L, medmindre der er særlige sundheds- og miljømæssige argumenter, der taler herfor.

- Emballageprøve, der viser at emballage kan genlukkes.
- Beskrivelse af om produktet til enhver tid vil blive brugt på en gang.
- Erklæring fra emballageproducent om at der ikke anvendes halogeneret plast eller produktdatablad, der tydeligt viser, at kravet overholdes for alle dele af emballagen inkl. låg, kapsler og lignende.
- Erklæring fra etiketproducent om at der ikke anvendes halogeneret plast.

O25 Etiket/produktemballage

Etiket/produktemballage skal være forsynet med Svanemærket logo, licensnummer og produktgruppe.

- Etiket/produktemballage – eventuelt som pdf-fil.

O26 Forbrugeroplysninger

Følgende oplysninger skal påføres emballagen eller vedlægges hvert enkelt produkt:

- Hvilket formål, underlag og øvrige anvendelsesbetingelser produktet er beregnet til. Dette skal omfatte rådgivning om forberedende arbejde osv. som f.eks. korrekt forberedelse af underlaget, udendørs anvendelse (hvis dette er relevant) eller temperatur.

- Henstillinger til forebyggende beskyttelsesforanstaltninger for bruger, navnlig i forbindelse med arbejde i lukkede rum eller lignede. Tekst skal anføres på produktets emballage eller vedlægges denne.
- Henstillinger til, hvordan anvendt værktøj renses, og hvordan affaldet fra rensning bortskaffes mest hensigtsmæssigt (for at begrænse vandforurening). Disse henstillinger skal tilpasses de pågældende produkttyper og anvendelsesområder, og der anvendes piktogrammer, hvor dette er hensigtsmæssigt.
- Henstillinger til, hvordan produktet opbevares efter åbningen (for at mindske mængden af fast affald), herunder sikkerhedsanvisninger, hvis dette er relevant.
- Henstillinger til, hvordan rester og emballage bortskaffes.

Dokumentation for at kravet opfyldes, det vil sige etiket, produktblad eller tilsvarende, og beskrivelse af hvordan informationen følger hvert produkt.

O27 Retursystem

Relevante nationale regler, love og/eller brancheaftaler vedrørende retursystemer for produkter og emballage skal opfyldes i de nordiske lande, hvor de Svanemærkede produkter markedsføres.

Dokumentation fra ansøgeren om tilslutning til eksisterende aftale om genvinding/behandling.

7 Kvalitetsstyring og myndighedskrav

For at sikre, at Svanekravene opfyldes skal følgende rutiner være implementeret.

Hvis producenten har et certificeret miljøledelsessystem iht. ISO 14 001 eller EMAS, hvor følgende rutiner er implementeret, er det tilstrækkeligt at den akkrediterede revisor bekræfter, at kravene implementeres.

O28 Ansvarlig for Svanen

Der skal findes en person på virksomheden, der er ansvarlig for at Svanens krav opfyldes samt en kontaktperson, der har forbindelse til Nordisk Miljømærkning.

Organisationsstruktur som viser de ansvarlige for ovenstående.

O29 Dokumentation

Licenshaveren skal kunne fremvise en kopi af ansøgningen samt fakta- og beregningsmateriale (inklusive testrapporter, dokumenter fra underleverandører og lignende) for den dokumentation, som sendes ind i forbindelse med ansøgningen.

☺ Kontrolleres på stedet.

O30 Produktets kvalitet

Licenshaveren skal garantere, at kvaliteten på det Svanemærkede produkt ikke forringes i løbet af licensens gyldighedstid.

- Rutiner for at udarbejde og ved behov varetage reklamationer/klager angående kvaliteten på de Svanemærkede produkt.

O31 Planlagte ændringer

Planlagte ændringer, der påvirker Svanekravene, skal skriftligt meddeles Nordisk Miljømærkning.

- Rutiner, der viser, hvordan planlagte ændringer håndteres.

O32 Uforudsete afvigelser

Uforudsete afvigelser, der påvirker Svanekravene skal rapporteres skriftligt til Nordisk Miljømærkning samt journaliseres.

- Rutiner, som viser, hvordan uforudsete afvigelser håndteres.

O33 Sporbarhed

Licenshaveren skal kunne spore det Svanemærkede produkt i produktionen.

- Beskrivelse/rutiner for hvordan kravet opfyldes.

O34 Love og forordninger

Licenshaveren skal sikre, at gældende bestemmelser for sikkerhed, arbejdsmiljø, miljølovgivning og anlægsspecifikke betingelser/koncessioner følges på samtlige produktionssteder for det Svanemærkede produkt.

Der kræves ingen dokumentation, men Nordisk Miljømærkning kan inddrage licensen, hvis kravet ikke opfyldes.

- Dokumentation hvor licenshaveren dokumenterer, at kravet opfyldes og redegør for tilsynsmyndigheden.

O35 Markedsføring

Markedsføring af Svanemærkede kemiske byggeprodukter skal ske iht. "Regler for nordisk miljømærkning" 12. december 2001 eller senere versioner.

- Udfyldt bilag 3.

Markedsføring

Svanemærket er et meget kendt og respekteret varemærke i de nordiske lande. Svanemærkede produkter og tjenester kan markedsføres med Svanemærket, så længe licensen er gældende.

Svanemærkets logo skal vises, så der ikke kan opstå tvivl om, hvilket produkt der er Svanemærket.

Mere information om markedsføring med Svanemærket findes i "Regler for Nordisk Miljømærkning" 12. december 2001 eller senere versioner.

Miljømærkets udformning

Svanemærkets logo:

Licensnummer

Produktgruppe, henholdsvis Lim, Fugemasse, Spartel, Udendørs maling og lak

Hver licens har et unikt licensnummer, som altid skal vises sammen med mærket. Under licensnummer skal produktgruppe betegnelsen påføres.

Mere information om Svanemærkets udformning findes i "Regler for Nordisk Miljømærkning" 12. december 2001 eller senere versioner.

Efterkontrol

Nordisk Miljømærkning kan kontrollere, at produktet opfylder Svanens krav, mens licensen er gældende. Det kan fx ske ved besøg på produktionen eller ved stikprøvekontrol.

Hvis det viser sig, at produktet ikke opfylder kravene, kan licensen trækkes tilbage.

Der kan også tages stikprøver i detailhandelen og udføres analyser af et upartisk laboratorium. Hvis kravene ikke opfyldes, kan Nordisk Miljømærkning kræve, at licensindehaveren betaler analyseomkostningerne.

Hvor længe er licensen gældende?

Nordisk Miljømærkning vedtog kriterierne for kemiske byggeprodukter xxx. Kriterierne er gældende indtil den xxx.

Licensen er gyldig så længe kravene i kriteriedokumentet efterleves og indtil kriteriedokumentet udløber. Kriteriernes gyldighedsperiode kan forlænges eller justeres. Ved forlængelser informeres alle licenshavere.

Senest 1 år før kriterierne udløber, skal Nordisk Miljømærkningsnævn (NMN) meddele, hvilke kriterier, som gælder efter kriteriernes sidste gyldighedsdato. Licenshaveren vil da få mulighed for at forny licensen.

Kommende kriterier

I de fremtidige kriterier vil Nordisk Miljømærkning se på:

- om der er sket ændringer for ethylenglycolethere, der er af betydning for om 111-90-0 skal udelukkes.
- om der kan stilles krav til råvareudvinding og i så fald, hvilke råvarekrav skal omfattes.
- om organiske tinforbindelser kan udelukkes fuldstændigt fra alle kemiske byggeprodukter.
- om det er muligt, at stille krav til råvareudvinding, kortlægning af relevante råvarer og specificering af styrbare krav.

Bilag 1

Erklæring udfyldt og underskrevet af producenten af det kemiske byggeprodukt

Producentens navn, stempel og underskrift. Producenten erklærer ved sit stempel og underskrift at erklæringen er udfyldt af denne.	
Produktets handelsnavn	
Produktets funktion / produktgruppe	
Produktets klassificering og mærkning	
Indeholder produktet indgående stoffer, der er, eller som kan fraspalte stoffer der er, klassificeret kræftfremkaldende (Carc), mutagene (Mut) eller reproduktionstoksiske (Rep).	Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)
Indeholder produktet indgående stoffer, der er klassificeret: N R50/53, N R51/53, R52/53, N R50, R52 og/eller R53?	Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)
Indeholder produktet indgående stoffer, der er tildelt de følgende risikosætninger eller kombinationer heraf: R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R42, R48, R49, R68.	Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)
Indeholder produktet følgende indgående stoffer: <ul style="list-style-type: none">- Organiske tinforbindelser?- Isothiazolinonforbindelser? Formaldehyd? Eller andre konserveringsmidler?- Phthlater?- Tungmetaller?- Titandioxid?- Nanopartikler, såsom nanocarbon, nanoflour eller nanomataller?	Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)
Indeholder produktet følgende indgående stoffer:	Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske

<ul style="list-style-type: none"> - APEO - Alkylfenoletoxilater og andre alkylfenolederivater (stoffer som afgiver alkylfenoler ved nedbrydning). - Halogenerede organiske forbindelser - Isocyanater - Naphtha - Bisfenol-A-forbindelser - Parfume 	<p>navne og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)</p>
<p>Indeholder produktet følgende indgående stoffer</p> <ul style="list-style-type: none"> - flygtige organiske forbindelser (VOC)? - flygtige aromatiske forbindelser (VAH)? 	<p>Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne, kogepunkt og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)</p>

Bilag 2

Erklæring udfyldt og underskrevet af råvareproducent

Råvareproducentens navn, stempel og underskrift. Råvareproducenten erklærer ved sit stempel og underskrift at erklæringen er udfyldt af denne.	
Råvarens handelsnavn	
Råvarens funktion	
Råvaren indeholder følgende indgående stoffer angivet med kemiske navne, w/w% og CASnr	
Er råvaren eller indeholder råvaren indgående stoffer, der er, eller som kan fraspalte stoffer der er, klassificeret kræftfremkaldende (Carc), mutagene (Mut) eller reproduktionstoksiske (Rep).	Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)
Er råvaren eller indeholder råvaren indgående stoffer, der er klassificeret: N R50/53, N R51/53, R52/53, N R50, R52 og/eller R53?	Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)
Er råvaren eller indeholder råvaren indgående stoffer, der er tildelt de følgende risikosætninger eller kombinationer heraf: R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R42, R48, R49, R68.	Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)
Er råvaren eller indeholder råvaren <ul style="list-style-type: none">- organiske tinforbindelser?- Isothiazolinonforbindelser? Formaldehyd? Eller andre konserveringsmidler?- Restmonomerer?- Phthlater?- Tungmetaller?- Titandioxid?- Nanopartikler, såsom nanocarbon,	Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)

nanoflour eller nanomataller?	
<p>Er råvaren eller indeholder råvaren</p> <ul style="list-style-type: none"> - APEO - Alkylfenoletoxilater og andre alkylfenolderivater (stoffer som afgiver alkylfenoler ved nedbrydning). - Halogenerede organiske forbindelser - Isocyanater - Naphtha - Bisfenol-A-forbindelser - Parfume 	<p>Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)</p>
<p>Indeholder råvaren flygtige organiske forbindelser (VOC)?</p> <p>Er nogle af disse flygtige aromatiske forbindelser (VAH)?</p>	<p>Svarmulighed ja/nej for hvert eksempel / hvis ja, angiv kemiske navne, kogepunkt og ppm, w/w% eller mg/kg (CASnr skulle jo gerne være angivet i foregående)</p>

Bilag 3

Markedsføring af Svanemærkede Kemiske byggeprodukter

Vi bekræfter hermed, at vi kender til reglerne for anvendelse af det nordiske miljømærke Svanemærket i henhold til "Regler for nordisk miljømærkning" fra d.12. december 2001 eller senere versioner, og vi forsikrer, at markedsføringen af de svanemærkede kemiske byggeprodukter skal finde sted i henhold til disse regler.

Vi bekræfter også, at vi har kendskab til indholdet i dette kriteriedokument for Svanemærkning af kemiske byggeprodukter.

Vi forsikrer, at det involverede personale i vores virksomhed, som markedsfører de svanemærkede kemiske byggeprodukter skal informeres om kriterierne for Svanemærkning af kemiske byggeprodukter samt "Regler for nordisk miljømærkning" 12. december 2001 eller senere versioner.

Sted og dato

Virksomhed

Kontaktpersons underskrift

Telefon

Kontaktpersons navn

Markedsføringsansvarliges underskrift

Telefon

Markedsføringsansvarliges navn

Ved ændring i personale skal en ny erklæring sendes til Nordisk Miljømærkning.